

Tillfällig företrädare för ensamkommande barn

Ett ensamkommande barn är en person under 18 år som kommer till Sverige utan sina föräldrar eller annan legal vårdnadshavare. Sverige har sommaren 2026 genomfört lagändringar för att anpassa det svenska regelverket till Europeiska unionens migrations- och asylpakt. En viktig förändring är att ensamkommande barn som söker internationellt skydd ska ha en företrädare som bevakar barnets rättigheter i asylprocessen. För många barn kommer asyl- och migrationsprocessen att inledas med ett screeningförfarande. Under screeningförfarandet ska barnet ha en tillfällig företrädare.

Mölndals stad är en av de kommuner där screening av ensamkommande barn kommer att genomföras. Som ansvarig överförmyndare ska Överförmyndare i samverkan därför förordna tillfälliga företrädare för de ensamkommande barn som omfattas av screeningförfarandet.

Det här informationsbladet riktar sig till dig som utsetts till tillfällig företrädare för ett ensamkommande barn eller till dig som vill veta mer om uppdraget.

Ett viktigt uppdrag

Barn som kommer till Sverige utan sina vårdnadshavare behöver en vuxen som kan företräda dem och säkerställa att deras rättigheter tas tillvara under screeningförfarandet. Som tillfällig företrädare har du ett viktigt uppdrag där du ger barnet stöd och representation under den inledande delen av processen, fram till dess att en ordinarie företrädare kan utses eller annan lösning enligt lagstiftningen träder i kraft.

Uppdraget innebär att du hjälper barnet att förstå processen, bevakar att barnets rättigheter respekteras och verkar för att barnets bästa beaktas i handläggningen. Du bistår också barnet i kontakter med berörda myndigheter och ser till att barnet får relevant information anpassad efter ålder och mognad.

Screeningförfarandet genomförs inom korta tidsramar, vilket innebär att uppdraget som tillfällig företrädare ställer krav på god tillgänglighet och förmåga att snabbt kunna ta sig an ett uppdrag när behov uppstår.

Vad innebär screeningförfarandet?

Screeningförfarandet är det första steget i asyl- och migrationsprocessen. Ett ensamkommande barn ska som huvudregel genomgå screeningen inom tre dagar från att det har gett sig till känna hos Migrationsverket.

Syftet med screeningen är att myndigheterna snabbt ska få information om barnets identitet, situation och behov. Under screeningen samlas grundläggande information in som ligger till grund för den fortsatta handläggningen.

Screeningen kan bland annat omfatta:

- identitetskontroll och registrering,
- säkerhetskontroller,
- en inledande hälsoundersökning,
- en första bedömning av om barnet har särskilda behov eller andra omständigheter som behöver beaktas i den fortsatta processen.

Det är viktigt att känna till att screeningen inte är en fullständig asylutredning. De uppgifter som lämnas under screeningen kan ändå få betydelse för den fortsatta handläggningen och för hur barnets ärende kommer att hanteras.

Under screeningförfarandet ska barnet ha en tillfällig företrädare. Den tillfälliga företrädaren ska stödja barnet, hjälpa barnet att förstå vad som händer under processen och verka för att barnets rättigheter och intressen tas tillvara.

När screeningen är avslutad går ärendet vidare enligt de regler som gäller för barnets situation. För ensamkommande barn innebär detta vanligtvis att barnet anvisas till en kommun där den fortsatta processen kan genomföras.

Vad innebär uppdraget som tillfällig företrädare

Uppdraget som tillfällig företrädare omfattar den första delen av asyl- och migrationsprocessen, då barnet genomgår screeningförfarandet. Eftersom screeningen sker kort tid efter barnets ankomst ställs höga krav på att du som tillfällig företrädare snabbt kan sätta dig in i barnets situation och agera utifrån den information som finns tillgänglig.

Din uppgift som tillfällig företrädare är att stödja och företräda barnet under screeningförfarandet och den inledande delen av asyl- och migrationsprocessen. Det innebär att du ska vara med under hela screeningen och när barnet får information om processen. Du ska

verka för att barnets rättigheter tas tillvara och att barnet får den information och stöd som behövs för att kunna förstå och delta i processen.

Som tillfällig företrädare ska du:

- delta under screeningförfarandet,
- ge stöd inför och under de moment som ingår i screeningförfarandet,
- ge barnet information om screeningförfarandet och andra relevanta delar av asyl- och migrationsprocessen på ett sätt som är anpassat till barnets ålder, mognad och individuella förutsättningar,
- säkerställa att barnet förstår syftet med de åtgärder och beslut som kan bli aktuella under handläggningen,
- bistå barnet vid en eventuell åldersbedömning,
- stödja barnet i kontakter med Migrationsverket och andra berörda myndigheter,
- vid behov samarbeta med barnets rättsliga rådgivare för att säkerställa att barnet får det stöd och den information som behövs,
- verka för att barnet får komma till tals och att barnets bästa beaktas under handläggningen.

Du ska alltid utföra uppdraget med utgångspunkt i barnets bästa. En viktig del av uppdraget är att säkerställa att barnet får relevant information, ges möjlighet att uttrycka sina åsikter och kan förstå och delta i de delar av processen som berör barnet.

Som tillfällig företrädare får du också:

- bistå barnet vid registrering och inlämnande av en ansökan om internationellt skydd, eller
- lämna in ansökan om internationellt skydd på barnets vägnar.

Vem kan bli tillfällig företrädare?

Som tillfällig företrädare behöver du:

- kunna vara tillgänglig med kort varsel,
- snabbt kunna sätta dig in i barnets situation,
- vara tillgänglig för möten och kontakter med myndigheter,
- vara beredd att agera i ett tidigt och intensivt skede av processen.

Uppdraget är vanligtvis kortvarigt men kan vara intensivt och ställer höga krav på tillgänglighet och flexibilitet.

Överförmyndaren kontrollerar lämpligheten för de personer som anmäler intresse att ta ett uppdrag. Som tillfällig företrädare får du till exempel inte förekomma i belastningsregistret, särskilt inte vad gäller brott eller förseelser mot barn. För att få ett uppdrag behöver du ha gått en utbildning som godkänns av överförmyndaren.

När upphör uppdraget?

När screeningförfarandet avslutats kommer barnet anvisas till en kommun för fortsatt mottagande. Anvisningskommun ansvarar för att en företrädare utses för barnet. Ditt uppdrag upphör när en företrädare utsetts för barnet. En företrädare ska utses så snart som möjligt och senast inom 15 arbetsdagar från den dag då ansökan om företrädare kommit in till överförmyndaren. Syftet är att barnet så snart som möjligt ska få en långsiktig ställföreträdare som kan följa barnet under den fortsatta asyl- och migrationsprocessen.

Mer information om uppdraget som företrädare finns i informationsblad ”Företrädare för ensamkommande barn”.

Redovisning och arvode

I samband med att du tillfrågas att ta ett uppdrag som tillfällig företrädare kan du begära ett startarvode. När uppdraget upphör har du rätt till arvode för det arbete du lagt ned inom ramen för uppdraget samt ersättning för kostnader som följer av uppdraget.

Beslut om arvode och ersättning för utfört uppdrag fattas av överförmyndaren i den kommun som barnet vistas.